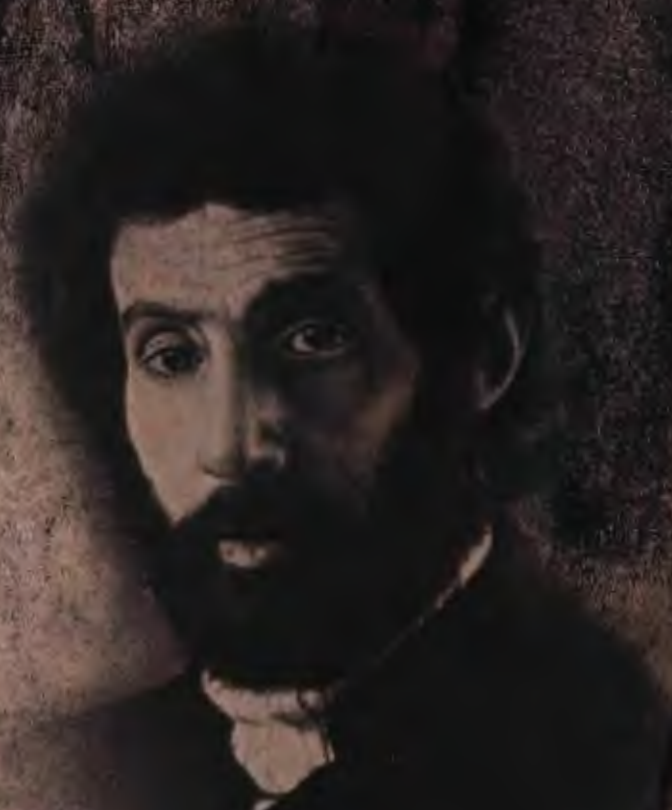

کفش‌هایم کو؟ چه کسی بود صدای دسهراب!

درنگ در زندگی و شعر هراب پهر

دکتر محمد باقر نجف زاده بارفروش (م. ر. ج.)

عنوان و نام پدیدآور

مستقبلات طعمی

حاجی

عنوان دیگر

موضوع

موضوع

موسم

Case 1

50

10

1

1

155

10

6

1999

22

کفش‌هایم کو؟ چه کسی بود صدا زد سهراب؟ درنگی در زندگی و شعر سهراب / به قلم محمدباقر نجف‌زاده بارفروش (م. روجا)

۲۷۰

٩٧٨-٤٠٠-٢١٢-٤٤٢-٥: ٤٠٠٠٠ ر.س

در رنگ، در زندگی، و شعر سهراب.

Senehri, Sobrah. 1928- - Criticism and interpretation

Senebri Sohrab

Roots Persian 20th century Biography

Russian poetry: 20th century:

Russian history: 20th century: History & criticism

RIP A 84A 84B 84C 84D 84E 84F 84G 84H 84I 84J 84K 84L 84M 84N 84O 84P 84Q 84R 84S 84T 84U 84V 84W 84X 84Y 84Z 84AA 84AB 84AC 84AD 84AE 84AF 84AG 84AH 84AI 84AJ 84AK 84AL 84AM 84AN 84AO 84AP 84AQ 84AR 84AS 84AT 84AU 84AV 84AW 84AX 84AY 84AZ 84BA 84BB 84BC 84BD 84BE 84BF 84BG 84BH 84BI 84BJ 84BK 84BL 84BM 84BN 84BO 84BP 84BQ 84BR 84BS 84BT 84BU 84BV 84BW 84BX 84BY 84BZ 84CA 84CB 84CC 84CD 84CE 84CF 84CG 84CH 84CI 84CJ 84CK 84CL 84CM 84CN 84CO 84CP 84CQ 84CR 84CS 84CT 84CU 84CV 84CW 84CX 84CY 84CZ 84DA 84DB 84DC 84DD 84DE 84DF 84DG 84DH 84DI 84DJ 84DK 84DL 84DM 84DN 84DO 84DP 84DQ 84DR 84DS 84DT 84DU 84DV 84DW 84DX 84DY 84DZ 84EA 84EB 84EC 84ED 84EE 84EF 84EG 84EH 84EI 84EJ 84EK 84EL 84EM 84EN 84EO 84EP 84EQ 84ER 84ES 84ET 84EU 84EV 84EW 84EX 84EY 84EZ 84FA 84FB 84FC 84FD 84FE 84FF 84FG 84FH 84FI 84FJ 84FK 84FL 84FM 84FN 84FO 84FP 84FQ 84FR 84FS 84FT 84FU 84FV 84FW 84FX 84FY 84FZ 84GA 84GB 84GC 84GD 84GE 84GF 84GG 84GH 84GI 84GJ 84GK 84GL 84GM 84GN 84GO 84GP 84GQ 84GR 84GS 84GT 84GU 84GV 84GW 84GX 84GY 84GZ 84HA 84HB 84HC 84HD 84HE 84HF 84HG 84HH 84HI 84HJ 84HK 84HL 84HM 84HN 84HO 84HP 84HQ 84HR 84HS 84HT 84HU 84HV 84HW 84HX 84HY 84HZ 84IA 84IB 84IC 84ID 84IE 84IF 84IG 84IH 84II 84IJ 84IK 84IL 84IM 84IN 84IO 84IP 84IQ 84IR 84IS 84IT 84IU 84IV 84IW 84IX 84IY 84IZ 84JA 84JB 84JC 84JD 84JE 84JF 84JG 84JH 84JI 84JJ 84JK 84JL 84JM 84JN 84JO 84JP 84JQ 84JR 84JS 84JT 84JU 84JV 84JW 84JX 84JY 84JZ 84KA 84KB 84KC 84KD 84KE 84KF 84KG 84KH 84KI 84KJ 84KK 84KL 84KM 84KN 84KO 84KP 84KQ 84KR 84KS 84KT 84KU 84KV 84KW 84KX 84KY 84KZ 84LA 84LB 84LC 84LD 84LE 84LF 84LG 84LH 84LI 84LJ 84LK 84LL 84LM 84LN 84LO 84LP 84LQ 84LR 84LS 84LT 84LU 84LV 84LW 84LX 84LY 84LZ 84MA 84MB 84MC 84MD 84ME 84MF 84MG 84MH 84MI 84MJ 84MK 84ML 84MM 84MN 84MO 84MP 84MQ 84MR 84MS 84MT 84MU 84MV 84MW 84MX 84MY 84MZ 84NA 84NB 84NC 84ND 84NE 84NF 84NG 84NH 84NI 84NJ 84NK 84NL 84NM 84NN 84NO 84NP 84NQ 84NR 84NS 84NT 84NU 84NV 84NW 84NX 84NY 84NZ 84OA 84OB 84OC 84OD 84OE 84OF 84OG 84OH 84OI 84OJ 84OK 84OL 84OM 84ON 84OO 84OP 84OQ 84OR 84OS 84OT 84OU 84OV 84OW 84OX 84OY 84OZ 84PA 84PB 84PC 84PD 84PE 84PF 84PG 84PH 84PI 84PJ 84PK 84PL 84PM 84PN 84PO 84PP 84PQ 84PR 84PS 84PT 84PU 84PV 84PW 84PX 84PY 84PZ 84QA 84QB 84QC 84QD 84QE 84QF 84QG 84QH 84QI 84QJ 84QK 84QL 84QM 84QN 84QO 84QP 84QQ 84QR 84QS 84QT 84QU 84QV 84QW 84QX 84QY 84QZ 84RA 84RB 84RC 84RD 84RE 84RF 84RG 84RH 84RI 84RJ 84RK 84RL 84RM 84RN 84RO 84RP 84RQ 84RR 84RS 84RT 84RU 84RV 84RW 84RX 84RY 84RZ 84SA 84SB 84SC 84SD 84SE 84SF 84SG 84SH 84SI 84SJ 84SK 84SL 84SM 84SN 84SO 84SP 84SQ 84SR 84SS 84ST 84SU 84SV 84SW 84SX 84SY 84SZ 84TA 84TB 84TC 84TD 84TE 84TF 84TG 84TH 84TI 84TJ 84TK 84TL 84TM 84TN 84TO 84TP 84TQ 84TR 84TS 84TT 84TU 84TV 84TW 84TX 84TY 84TZ 84UA 84UB 84UC 84UD 84UE 84UF 84UG 84UH 84UI 84UJ 84UK 84UL 84UM 84UN 84UO 84UP 84UQ 84UR 84US 84UT 84UU 84UV 84UW 84UX 84UY 84UZ 84VA 84VB 84VC 84VD 84VE 84VF 84VG 84VH 84VI 84VJ 84VK 84VL 84VM 84VN 84VO 84VP 84VQ 84VR 84VS 84VT 84VU 84VV 84VW 84VX 84VY 84VZ 84WA 84WB 84WC 84WD 84WE 84WF 84WG 84WH 84WI 84WJ 84WK 84WL 84WM 84WN 84WO 84WP 84WQ 84WR 84WS 84WT 84WU 84WV 84WW 84WX 84WY 84WZ 84XA 84XB 84XC 84XD 84XE 84XF 84XG 84XH 84XI 84XJ 84XK 84XL 84XM 84XN 84XO 84XP 84XQ 84XR 84XS 84XT 84XU 84XV 84XW 84XX 84XY 84XZ 84YA 84YB 84YC 84YD 84YE 84YF 84YG 84YH 84YI 84YJ 84YK 84YL 84YM 84YN 84YO 84YP 84YQ 84YR 84YS 84YT 84YU 84YV 84YW 84YX 84YY 84YZ 84ZA 84ZB 84ZC 84ZD 84ZE 84ZF 84ZG 84ZH 84ZI 84ZJ 84ZK 84ZL 84ZM 84ZN 84ZO 84ZP 84ZQ 84ZR 84ZS 84ZT 84ZU 84ZV 84ZW 84ZX 84ZY 84ZZ 85A 85B 85C 85D 85E 85F 85G 85H 85I 85J 85K 85L 85M 85N 85O 85P 85Q 85R 85S 85T 85U 85V 85W 85X 85Y 85Z 86A 86B 86C 86D 86E 86F 86G 86H 86I 86J 86K 86L 86M 86N 86O 86P 86Q 86R 86S 86T 86U 86V 86W 86X 86Y 86Z 87A 87B 87C 87D 87E 87F 87G 87H 87I 87J 87K 87L 87M 87N 87O 87P 87Q 87R 87S 87T 87U 87V 87W 87X 87Y 87Z 88A 88B 88C 88D 88E 88F 88G 88H 88I 88J 88K 88L 88M 88N 88O 88P 88Q 88R 88S 88T 88U 88V 88W 88X 88Y 88Z 89A 89B 89C 89D 89E 89F 89G 89H 89I 89J 89K 89L 89M 89N 89O 89P 89Q 89R 89S 89T 89U 89V 89W 89X 89Y 89Z 90A 90B 90C 90D 90E 90F 90G 90H 90I 90J 90K 90L 90M 90N 90O 90P 90Q 90R 90S 90T 90U 90V 90W 90X 90Y 90Z 91A 91B 91C 91D 91E 91F 91G 91H 91I 91J 91K 91L 91M 91N 91O 91P 91Q 91R 91S 91T 91U 91V 91W 91X 91Y 91Z 92A 92B 92C 92D 92E 92F 92G 92H 92I 92J 92K 92L 92M 92N 92O 92P 92Q 92R 92S 92T 92U 92V 92W 92X 92Y 92Z 93A 93B 93C 93D 93E 93F 93G 93H 93I 93J 93K 93L 93M 93N 93O 93P 93Q 93R 93S 93T 93U 93V 93W 93X 93Y 93Z 94A 94B 94C 94D 94E 94F 94G 94H 94I 94J 94K 94L 94M 94N 94O 94P 94Q 94R 94S 94T 94U 94V 94W 94X 94Y 94Z 95A 95B 95C 95D 95E 95F 95G 95H 95I 95J 95K 95L 95M 95N 95O 95P 95Q 95R 95S 95T 95U 95V 95W 95X 95Y 95Z 96A 96B 96C 96D 96E 96F 9

also can

AD 1/71

01V0191

کفش ہائیم کو؟ چہ کسی بود صدا زد سہراب!

درنگ درزندگی و شعر
سہراب پھرے

دکتر محمد باقر نجف زادہ بار فروش
(م. روجا)

کفش هالیم کو؟ چه کسی بود صدا زد سهراب! درنگ درزنگ و شعر هراب پهرے

دکتر محمداقبر نجف زاده بار فروش (م. روجا)

ویراستار
مجتبی مقدس
مهدیه جواد

شابک: ۵-۶۶۲-۲۱۲-۶۰۰-۹۷۸

صفحه آرای، طراحی جلد: واحد آماده سازی نشر سفیر اردغال
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سفیر اردغال

قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال
شماره نشر: ۷۰۰-۱

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷
شمارگان: ۲۲۰ نسخه

نشانی دفتر: تهران، خیابان مفتح، خیابان سمیه، روبه روی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۴
کدپستی: ۷۴۷۱۵-۱۵۸۱۸
تلفن مرکز پخش: ۸۸۳۱۹۳۴۲-۸۸۳۱۳۸۹۸
© حق چاپ: ۱۳۹۷ email: safirardehal@yahoo.com سایت فروش: www.safirardehal.ir

همه حقوق محفوظ است. هرگونه تسخیرداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری،
اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و
مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

پیش درآمد / ۱۷

پیشکش / ۲۳

دیدگاه‌ها درباره سهراب سپهری / ۲۷

۲۸	مدخل فرهنگ‌نامه نام‌آوران
۲۸	داریوش آشوری
۲۹	آیدین آغداشلو
۲۹	احمد رضا احمدی (شاعر معاصر)
۳۰	احمد رضا احمدی (شاعر)
۳۱	مهدی اخوان ثالث (م. امید)
۳۱	صدرالدین الهی
۳۲	سید حسن امین
۳۲	سیمین بهبهانی
۳۲	کلارا جانس
۳۲	محمد حقوقی (شاعر و منتقد)
۳۳	عبدالرفیع حقیقت (رفیع)

- ۳۳ حسن خزائل
- ۳۵ سیمین دانشور (داستان‌نویس)
- ۳۵ پروانه سپهری
- ۳۵ احمد شاملو (ا. بامداد)
- ۳۶ محمدرضا شفیعی کدکنی (م. سرشک)
- ۳۸ سیروس شمیسا
- ۳۸ مهدی قراچه‌داغی (داماد سهراب)
- ۳۸ شاه‌رخ مسکوب
- ۳۹ حمید مصدق
- ۴۰ غلامحسین یوسفی

سال‌شمار زندگی سهراب سپهری / ۴۹

بخش نخست زندگی‌نامه سهراب سپهری / ۵۳

- ۵۴ پدر سهراب
- ۵۵ مادر
- ۵۷ مادر در خواب

کودکی‌های سهراب / ۵۹

- ۶۰ پشه‌بند، پشه‌ها و هراس‌های کودکی و نوجوانی و لولو
- ۶۱ عروسک کودکی و نوجوانی سهراب
- ۶۱ سیب‌های داخل جوی آب
- ۶۲ بازی کودکانه
- ۶۲ قدیمی‌ترین شعر سهراب
- ۶۲ ازدواج
- ۶۲ دانشجوی شاگرد اول
- ۶۳ مشاغل سهراب سپهری
- ۶۴ سپهری شاعر
- ۶۴ جایگاه شعر سپهری
- ۶۵ نقاشی
- ۶۵ ساخت فیلم به اتفاق فروغ فرخزاد

۶۵	دوستان سهراب سپهری
۶۶	دیگر دوستان سهراب
۶۷	آشنایی و چیرگی به زبان‌ها
	اخلاق سپهری / ۶۹

۷۰	لباس ساده و معمولی
۷۰	آراستگی و نظافت
۷۰	بقیه پول رانمی گرفت!
۷۰	سهراب، دلسوز پرندگان و ماهیان و ... بود
۷۱	وسواس سهراب
۷۱	نظم و انضباط
۷۱	مردم، دوستان شاعر
۷۲	تواضع و مردم‌داری
۷۲	شاعر نوازشگر جانوران
۷۲	پرورش کرم ابریشم
۷۳	سپهری و ایدئولوژی
۷۴	شاعر ورزش دوست
۷۵	درآمد

سهراب سپهری و انقلاب اسلامی / ۷۷

۷۹	مشاغل سپهری
۷۹	شغل دفع آفات
۷۹	واگذاری تألیفات سپهری
۷۹	آثار سهراب
۸۰	منتخب‌های شعر سهراب
۸۰	برگردان و ترجمه آثار سهراب سپهری به زبان‌های زنده دنیا

مرگ سهراب سپهری / ۸۱

۸۳	یادبود
۸۴	تجدید چاپ آثار سهراب سپهری
۸۴	خانه سهراب
۸۴	سهراب، اهل مطالعه بود
۸۵	استاد به آثار سهراب

دیدگاه سهراب سپهری نسبت به مسایل و چهره‌ها / ۸۷

- ۸۸ ایران و وطن
- ۸۸ قرآن
- ۸۸ نیما یوشیج
- ۸۸ نوارهای موسیقی با اشعار سپهری
- ۸۹ واژه‌های خاص

برگردان اشعار سهراب سپهری به زبان‌های زنده دنیا / ۹۱

- ۹۲ دفتر شعر حجم سبز: روشنی و من و گل و آب (برگردان عربی)
- ۹۳ دفتر شعر حجم سبز: روشنی و من و گل و آب (شعر پارسی)
- ۹۴ فی رحلة الجانب الآخر
- ۹۵ الى نهاية الشقائق
- ۹۶ نداء الابتداء
- ۹۸ سورة الرويه
- ۱۰۰ شعر سهراب سپهری در اسپانیا، لهستان و ...
- ۱۰۰ سهراب عاشق زبان فارسی
- ۱۰۰ نامه‌ای به مجله کیهان ورزشی و اعتراض به کاربرد واژه‌ها
- ۱۰۱ تهیدست نواز

تحلیل شخصیت سهراب سپهری / ۱۰۳

- ۱۰۴ سهراب، دوستدار بچه‌ها
- ۱۰۵ عیدی گرفتن
- ۱۰۵ توت‌خوری بچه‌ها

بسامد «کودک» در شعر و نگاه سهراب / ۱۰۷

- ۱۰۹ باغ زمرد کودکی
- ۱۱۰ گل کاشی
- ۱۱۱ لولوی شیشه‌ها (LU LUY-E- ŠIŠEHÁ)
- ۱۱۲ دختران بنارس
- ۱۱۳ کودکان کور عراقی
- ۱۱۳ کودکان بی‌قرار و بازیگوش
- ۱۱۳ کودکانی شور آب‌ها
- ۱۱۳ و یک خاطره دیگر

۱۱۴	 دخترک بی‌پا
۱۱۴	 خواب کودک
۱۱۴	 کودکان‌های مورَب!
۱۱۵	 کودکان احساس
۱۱۶	 پسر روشن آب
۱۱۶	 کودک ضد نفس
۱۱۶	 کودک معرفت جو
۱۱۷	 صبح‌های کودکی
۱۱۷	 کودک پس فردا
۱۱۷	 مأمور خرید
۱۱۸	 رؤیای کودکانه
۱۱۸	 در پی کودکی
۱۱۸	 آواز کودکانه
۱۱۸	 کودک و پناه
۱۱۹	 چشمان یک عبور

تأثیر و نفوذ شعر سهراب سپهری بر آثار و افکار دیگران / ۱۲۳

۱۲۴	 یک رباعی از سعید ییابانکی [با الهام از شعر سپهری و برای او]
	سهراب سپهری در ستایش‌نامه‌های شعر دیگران / ۱۲۵
۱۲۶	 مرگت، زوال شتاب است [سیمین بهبهانی]
۱۲۷	 روح چمن [فریدون مشیری]
۱۲۸	 یگانگی [فریدون مشیری]
۱۲۸	 آه! [فؤاد نظیری]

طنز در کارنامه سهراب سپهری / ۱۲۹

۱۳۰	 بچه بودای اشرافی
۱۳۰	 عیدی دادن به بچه‌ها
۱۳۱	 ملخ کشی یا ملخ نوازی
۱۳۱	 سیگار برای کشاورز
۱۳۲	 بنویس: دنیا، سهراب سپهری
۱۳۲	 ملوس، گربه چاق خانه
۱۳۲	 تأدیب گارسون

- ۱۳۳ نخستین تابلوی نقاشی
- ۱۳۳ طولانی‌تر از ۲۴ ساعت!
- ۱۳۴ دیدگاه خانم سیمین بهبهانی دربارهٔ طنز در «صدای پای آب»
- ۱۳۴ جای الفاظ
- ۱۳۵ به گزارش «پریدخت سپهری» در پایان «سهراب، مرغ مهاجر»
- عرفان در زندگی و آثار سهراب سپهری / ۱۳۹
- ۱۴۳ عرفان از کودکی
- عروض و قافیه در شعر سهراب سپهری / ۱۴۵
- سروده‌های سهراب سپهری و جهان‌بینی‌های او / ۱۴۹
- ۱۵۱ آوار آفتاب
- ۱۵۲ بی‌تار و بود
- ۱۵۲ طنین
- ۱۵۳ شاسوسا
- ۱۵۸ گل‌آینه
- ۱۶۲ همراه
- ۱۶۳ آن‌برتر
- ۱۶۴ روزنه‌ای به رنگ
- ۱۶۴ ای نزدیک!
- ۱۶۵ غبار لبخند
- ۱۶۶ فراتر
- ۱۶۷ شکست کرانه
- ۱۶۸ دیاری دیگر
- ۱۶۹ کو قطرهٔ وهم
- ۱۷۰ سایبان آرامش ما، ماییم
- ۱۷۱ پرچین راز
- ۱۷۳ آوای گیاه
- ۱۷۴ میوهٔ تاریک
- ۱۷۵ شب هم‌آهنگی
- ۱۷۶ دروگران پگاه
- ۱۷۷ راه‌واره

۱۷۸		گردش سایه‌ها
۱۷۹		برتر از پرواز
۱۸۰		نیایش
۱۸۱		نزدیک آی
۱۸۲		توضیح: این سروده بدون نام است.
۱۸۳		موج نوازشی، ای گرداب!
۱۸۴		بیراهه‌ای در آفتاب
۱۸۵		خوابی در هیاهو
۱۸۷		تارا
۱۸۷		در سفر آن سوها
۱۸۸		ای همه سیمایا!
۱۸۹		محراب
۱۹۰		حجم سبز
۱۹۲		روشنی، من، گل، آب
۱۹۳		و پیامی در راه
۱۹۵		ساده رنگ
۱۹۵		آب
۱۹۷		در گلستانه
۱۹۹		غربت
۲۰۰		پیغام ماهی‌ها
۲۰۱		نشانی (برای ابوالقاسم سعیدی)
۲۰۲		واحه‌ای در لحظه
۲۰۲		پشت دریاها
۲۰۴		تپش سایه دوست
۲۰۵		صدای دیدار
۲۰۶		شب تنهایی خوب
۲۰۷		سوره تماشا
۲۰۸		پرهای زمزمه
۲۰۹		ورق روشن وقت
۲۱۱		آفتابی

- ۲۱۲ جنبشِ واژهٔ زیست
- ۲۱۳ از سبز به سبز
- ۲۱۳ ندای آغاز
- ۲۱۵ به باغِ همسفران
- ۲۱۷ دوست
- ۲۱۹ همیشه
- ۲۲۰ تا نبضِ خیسِ صبح
- ۲۲۱ محمدرضا شفیعی کدکنی (م. سرشک)
- ۲۲۲ زندگی خواب‌ها
- ۲۲۳ خواب تلخ
- ۲۲۳ فانوسِ خیس
- ۲۲۶ جهنمِ سرگردان
- ۲۲۶ یادبود
- ۲۲۸ پرده
- ۲۲۹ گل‌کاشی
- ۲۳۰ مرز گم شده
- ۲۳۱ پاداش
- ۲۳۳ لولوی شیشه‌ها
- ۲۳۴ لحظهٔ گم شده
- ۲۳۶ باغی در صدا
- ۲۳۷ مرغ افسانه
- ۲۴۲ نیلوفر
- ۲۴۳ برخورد
- ۲۴۴ سفر
- ۲۴۵ بی‌یاسخ
- ۲۴۷ شرق اندوه
- ۲۴۸ روانه
- ۲۴۸ هلا
- ۲۴۹ پاد مه
- ۲۴۹ چند

۲۵۰	 هابی
۲۵۱	 شکپوی
۲۵۲	 نه به سنگ
۲۵۳	 و
۲۵۴	 نا
۲۵۵	 پا راه
۲۵۶	 شیطان هم
۲۵۷	 شورم را
۲۵۹	 BODHI
۲۵۹	 گزار
۲۶۰	 لب آب
۲۶۱	 هنگامی
۲۶۱	 تا
۲۶۴	 تنها باد
۲۶۵	 تراو
۲۶۷	 وید
۲۶۷	 و شکستم، و دویدم، و فتادم
۲۶۸	 نیایش
۲۷۱	 به زمین
۲۷۲	 و چه تنها
۲۷۳	 تا گلِ هیچ
۲۷۵	 یک شعر چاپ نشده در «هشت کتاب»
۲۷۶	 همتا
۲۷۷	 نکته
۲۷۷	 چند توضیح دربارهٔ منظومهٔ «صدای پای آب»
۲۷۹	 صدای پای آب
۲۹۸	 ما هیچ، ما نگاه
۲۹۹	 ای شور! ای قدیم!
۳۰۰	 نزدیک دورها
۳۰۱	 وقتِ لطیفِ شن

- ۳۰۲ اکنون هبوطِ رنگ
- ۳۰۳ از آب‌ها به بعد
- ۳۰۴ هم سطر، هم سید
- ۳۰۵ اینجا پرنده بود
- ۳۰۷ متن قدیم شب
- ۳۱۰ بی‌روزها عروسک
- ۳۱۲ چشمان یک عبور
- ۳۱۵ تنهای منظره
- ۳۱۶ سمت خیال دوست
- ۳۱۷ اینجا، همیشه تیه
- ۳۱۸ تا انتها [ی] حضور
- ۳۲۰ مرگ رنگ
- ۳۲۱ در قیر شب
- ۳۲۲ دود می‌خیزد
- ۳۲۳ سپیده
- ۳۲۴ مرغ معما
- ۳۲۵ روشن شب
- ۳۲۵ سراب
- ۳۲۶ رو به غروب
- ۳۲۷ غمی غمناک
- ۳۲۸ خراب
- ۳۲۹ جان گرفته
- ۳۳۰ دل‌سرد
- ۳۳۱ دره خاموش
- ۳۳۲ دنگ
- ۳۳۴ نایاب
- ۳۳۵ دیوار
- ۳۳۶ مرگ رنگ
- ۳۳۷ دریا و مرد
- ۳۳۹ نقش

۳۴۰	 سرگذشت
۳۴۲	 وهم
۳۴۲	 بامرغ پنهان
۳۴۳	 سرود زهر
۳۴۴	 مسافر

واژه‌نامک / ۳۶۱

نمایه برگزیده سرچشمه‌ها درباره سهراب سپهری / ۳۶۷

پیش درآمد

سهراب سپهری (۱۳۰۷-۱۳۵۹ خورشیدی) شاعر، نقاش، گرافیست و روزنامه‌نگار معاصر این خوش‌شانسی را داشت که در اواسط و اواخر عمرش مورد توجه مردم قرار گرفته و قبول عام یابد، تا جایی که ده‌ها کنگره و همایش و سمپوزیوم به نام و یاد او برگزار شود. شفیع‌ی کدکنی «م. سرشک» خیلی کوشید، اما نتوانست چونان سهراب سپهری جایی برای خود باز کند. سپهری علی‌رغم انتظار بسیاری از افراد، سهم وسیعی در حیطه شعر را به خود اختصاص داد. سپهری را می‌توان هم‌تراز بسیاری چون فروغ، شاملو و اخوان دانست. او چونان همان بزرگان، شعر را به نرمی سروده و از پیچ و خم تشبیهات و تملیقات ایماژهای شگفت‌آور تودرتو و اظهار فضل‌ها و مجال‌ها و فرصت‌ها و تحصیلات و شاگردی چهره‌گانی صاحب دفتر و دستک هیچ نگفت. خودش بود و خودش و خودش.

سهراب سپهری صاحب مجموعه اشعار مرگ رنگ، آواز آفتاب، صدای پای آب، شرق اندوه، مسافر، ما هیچ - ما نگاه، حجم سبز. او پس از نیما یوشیج و احمد شاملو، بیشترین سهم شعر معاصر را به نام خود ثبت کرد. سپهری شاعر لحظه‌هاست. شاعری که به قول منتقدان، «آن» شاعری را دریافت و درک کرده است. چه من نجف‌زاده و چه دکتر محمدرضا شفیع‌ی کدکنی «م. سرشک» بخواهیم و چه نخواهیم، بیشترین سهم چاپ کتاب و توجه، متعلق به اوست و دیگر هیچ. شعرهای سهراب نه تنها در ایران که در بسیاری از کشورهای دنیا مورد استقبال واقع شده و شاعران و فرهیختگان و زبان‌دان‌ها و مترجمان و ادیبان، آن‌ها را به زبان‌های مردم کشورشان برگردانده و شرح کرده‌اند. سهراب، وابسته به هیچ گروه و باند و مکتب و سازمانی و دسته‌ای است.

سروده‌های سهراب از درون و همه وجود و نهادش برمی‌خاست (به قول قدیمی‌ها)؛ چنین بود که لاجرم بر دل نشست و می‌نشند. علاوه بر استقبال با شکوه مردم کشور، رؤسا و مدیران گروه زبان‌ها - به‌ویژه زبان و ادبیات فارسی - در دپارتمان‌های مختلف از رویکرد

جوان‌ها به شعرها و زبان نرم و ساده و شکل ریخت‌شناسی و فرم و بیان لطیف و عاطفی این شاعر مردمی و امروزی، سخن گفته و به آن ابراز علاقه کرده‌اند.

سهراب و سروده‌هایش را خیلی آسان می‌توان شناخت. آسان‌تر از آن‌چه که بتوان فکر کرد. اشعارش در واقع تلفیقی از رئالیسم و سورئالیسم است. آن‌چه در پیرامون زندگی این شاعر وجود داشت، در شعر او نیز متجلی بود. باید این کتاب را بخوانید و به اصطلاح مو به مو مزه مزه کنید، زیرا هر آن‌چه که در سروده‌هایش آمده، در زندگی و احوال او یاد شده و با رجوع دادن به ادبیات و سروده‌هایش، پیچیدگی‌ها حل شده و مکشوف و شکافته و شکفته می‌شود. اینجاست که می‌گویند، شعر او «سهل و ممتنع» است.

کاشان، اتوپیا و مدینه فاضله او بود. از عقرب و رتیل گرفته تا علف‌های گلستانه، در عرفان و زندگی و شعرش شعله‌ور است. نسل جوان باید به سهراب و عرفان به گونه‌ای دیگر بنگرد. سپهری، وجدان بیدار درون ماست. آن «آن‌های خفته و خواب و خواب‌آلود. آن هنگام‌ها و هنگام‌های گم‌شده. آن حس ناب و شیرین محسوس در شب‌های سرد زمستان، و یا آتش‌های پنهان شب‌های گرم و تب‌آلود تابستانی. او آن لحن‌های عاشقانه و ملموس و مأنوس و رمانتیک آشتی میان طبیعت متزلزل درون بیرونمان است.

سپهری - شعر محض و غوغاهای «آراگون» وار پُر از مفاهیم اجتماعی ماست. سپهری، فریادهای سرشار اما گریزان از احساسات و زبان همه ماست. او صدا و فروغ بینایی هویت عارفانه ماست و شاید صدایی از حافظ و سعدی و فردوسی و بیدل و طالب و صائب، و یا مانیفست آوازهای تی. اس. الیوت، مک نیس و والت ویتمن و حرف‌هایی که برایمان ترجمه نشده‌اند. سهراب، تحصیلات عالی نداشت، اما تمام ادبیات و دانشگاه‌های کشور و دنیا را تسخیر کرد. او باعث شد که اوقات فراوانی از زمان دانشگاهیان به تحلیل آثارش در کنار آثار نیما و شاملو و فروغ و دیگران به خود اختصاص یابد، و ذهن و فکر و اندیشه و وقت صاحبان پایان‌نامه‌های فوق لیسانس و رساله‌های دکتری را تحت الشعاع انرژی و پویایی خود قرار دهد.

سنت‌گرایان و مدرنیست‌ها، همه و همه، و قششان را صرف شعر و جهان‌بینی و زندگی و مرگ و آرمان‌های این فرزند کاشان و نو عارف پُرانرژی و نقاش کاشانی کرده، و ساعت‌ها به جستجو و مطالعه در مجموعه وابستگی‌های این خاک‌نشین کویری می‌گذرانند. این کاشانی که تا دیروز از خیالات و لولوی شیشه و پشت شیشه‌ها می‌ترسید، ادبیات ایران را تسخیر کرد؛ چه شفيعی کدکني‌ها و هوشنگ ابتهاج‌ها پذیرند و چه نپذیرند! و دیگر هیچ.

شعرهای سهراب به زبان‌های انگلیسی، فرانسه، آلمانی، عربی، اسپانیولی، ترکی، آذری، سوئدی، کردی و ... برگردانده شده است.

جالب است که خود سهراب نخستین مترجم سروده‌هایش بوده است. سهراب تعدادی از شعرهایش را به انگلیسی، فرانسه، ژاپنی و ... برگردانده بود، و شماری از اشعار او هم توسط داریوش شایگان با نظر و همفکری سهراب، ترجمه شد و با درج مقدمه‌ای که توسط شایگان نوشته شد، در پاریس چاپ شد. وقتی که ایشان برای عیادت سهراب به لندن آمد و مقدمه را در اختیار سهراب گذاشت، او بعد از مطالعه آن گفت: «این درست‌ترین و بهترین مطلبی است که تاکنون درباره آثارم نوشته‌اند».^۱ کتاب تحت عنوان «واحه سبز»^۲ در ۱۹۸۲ (۶۱-۱۳۶۰) در پاریس چاپ و منتشر شد.^۳

سهراب سپهری هم مثل ما فرزند آدم بود و مثل ما زندگی می‌کرد، اما در بسیاری از هنگام‌ها چون ما نبود، و چون ما نزیست و زندگی و رفتار نکرد؛ متغیرالاحوال بود. ناآرام و بی‌قرار.

پروانه سپهری تصریح دارد که سهراب همواره صبح زود از خواب برمی‌خاست، اتاقش را منظم می‌کرد و با وسواسی خاص همه لوازم مورد نیازش را در جای خودشان قرار می‌داد. سپهری با همه آن‌چه که بود و می‌دانیم، آدمی بود و تنها و فراتر از دریافته‌های همان هنگامه‌ها و خانواده و دوستان و مردم روزگارش و هم‌ولایتی‌هایش. سپهری بدون رودربایستی جلوتر از زمان خودش بود؛ خیلی جلوتر از زمان و بسیاری از جهان و جهانی‌ها.

سپهری، جهان هستی را به گونه‌ای می‌دید که ما اکنون هم نمی‌بینیم. او آدمی ساده بود، اما معمولی نبود. آدمی بی‌ارزش و نیهیلیست نبود. سپهری را باید «جوری دیگر» دید. جوری دیگر چشید. جوری دیگر شناخت. جوری دیگر مزه کرد و به حریمش وارد شد. سپهری را بیشتر از آن که نقاش باشد باید فقط عارف دانست و شاعر. او از همه چیز و همه آن‌چه که در پیرامونش و مشاهداتش و به اصطلاح دیدرسش بود، بهره می‌برد و به آن‌ها عشق می‌ورزید. او

۱. سهراب، مرغ مهاجر / ۸۲

2. Oasis Demerauce

۳. سهراب، مرغ مهاجر / ۸۲-۸۳.

همه آموزه‌های نیما یوشیج را به دل گرفت و به کار بست، تا اینکه شد «سهراب سپهری». بسیاری از استادان ما بین سال‌های ۱۳۶۲ تا ۱۳۷۰ از دکتر مظاهر مصفا و دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی «م. سرشک» گرفته تا شاعران تازه روی کار آمده، در اقرار به نفی جایگاه و مقام او شتاب کرده‌اند. سهراب سپهری را باید هر بار تازه‌تر از همیشه دید. زبان و شعر او و بیان و اخلاص و پیام او که بهترین نقطه قوتش به شمار می‌آید، معروف اوست، ابزار ارتباطش با مردم کشورش و مردم جهان و جهان هستی امروز و فردا و فرداهای دیگر. من با سهراب دوست بودم. سال‌های سال با او زندگی کردم. اینک اما با آثارش زندگی می‌کنم. از بس با آثارش سروکار داشته و کار کرده و خوانده‌ام، دیگر شده‌ام خود سهراب. انگار دیگر خود سهرابم. در نام و آثار و عملکرد و کارهایش استحاله شده‌ام، مثل «گاو مش حسن» در داستان «گاو» دکتر غلامحسین ساعدی!

من صدها مقاله درباره او نوشته‌ام و در کنگره‌ها شرکت کرده و مقام هم به دست آورده‌ام. روزی این حرف را برای مردم در همایشی گفته‌ام. یکی گفت استاد شما از بس شوخی می‌کنید و طنزپردازید، جداً آدم خنده‌اش می‌گیرد.

در پایان بر خود لازم می‌دانم که در پی بیماری حاصل از جنگ (هشت سال، ۵۹-۶۷) از همه کتابدارانی که مزاحمشان بوده‌ام و مدام از آن‌ها کتاب گرفتم و پس نمی‌داده، همراه با دوستان شفیقی که این عمل را با آن‌ها تکرار کرده و عزیزانی که کمک فکرم در نوشتن این کتاب بوده‌اند، سپاسگزار باشم. ناشر محترم، بزرگ‌ترین حق و حقوق را بر گردنم دارد، و دوستان نازنینی که انگیزه تحقیق تازه‌تر آن بوده‌اند. از جمله خود ناشر جناب مهندس سید حسین عابدینی اردهالی، مدیر محترم و فروتن انتشارات «سفیر اردهال» که اگر همت و جوانمردی‌اش نمی‌بود، اینک این کتاب در دستان نبود. چشم آن دارم بپذیرید که تنها دلگرمی من همین پذیرش و لطفتان است.

والحمدلله اولاً و آخراً.

خاک پای همه مردم ایران

تهران - فروردین ماه ۱۳۹۷ خورشیدی

محمدباقر نجف زاده بارفروش (م. روجا)